

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 7 maja 2025 r.

w sprawie skazanego A. K.

wniosku obrońcy skazanego o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego od rozpoznania sprawy o sygnaturze akt III KK 550/24,
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.,

p o s t a n o w i ł

**wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od udziału
w rozpoznaniu sprawy o sygnaturze akt III KK 550/24.**

UZASADNIENIE

Obrońca skazanego A. K. wniósł kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 13 kwietnia 2022 r., sygn. akt III Ka 1/21, utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Łańcucie z dnia 27 sierpnia 2020 r., sygn. akt II K 3/17.

W wyniku losowania w dniu 27 marca 2025 r., do rozpoznania tej sprawy został wyznaczony SSN Marek Siwek. W dniu 2 kwietnia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego, adwokata M. H., o wyłączenie sędziego SN Marka Siwka na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. od rozpoznania niniejszej sprawy.

W obszernym wniosku obrońca podniósł, że zachodzą wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości sędziego Marka Siwka z powodu powołania go na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przy udziale KRS ukształtowanej w trybie

przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Powołując się na obszerne orzecznictwo Sądu Najwyższego, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka stwierdził, że orzeczenia wydane z udziałem sędziego Sądu Najwyższego powołanego na ten urząd w wyniku rekomendacji KRS ukształtowanej w trybie określonym ustawą z 2017 r. dotknięte są bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy zasługiwał na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia sędziego decyduje między innymi ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą w realiach sprawy takie okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego. Sąd Najwyższy badając w trybie art. 41 § 1 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego winien mieć na względzie także stanowisko Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a w konsekwencji uwzględniać fakt, że orzeczenie wydane przez skład sądu z udziałem osób powołanych na stanowisko sędziego w procedurze nominacyjnej prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa wadliwie ukształtowanej na podstawie w/w ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., będzie obciążone wadą stanowiącą naruszenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a na gruncie prawa polskiego, jako bezwzględna przyczyna odwoławcza w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Każdy polski sąd jest bowiem związany dokonaną przez ETPCz wykładnią standardu wynikającego z art. 6 ust. 1 w/w Konwencji, a to nakazuje przyjmować, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do tego Sądu w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz, jak również standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Złożony przez obrońcę wniosek opiera się na okolicznościach związanych z

powołaniem sędziego Marka Siwka na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, którą ukształtowano na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3). Pan sędzia Marek Siwek został powołany przez Prezydenta RP do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Decyzją Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego został przeniesiony do orzekania w Izbie Karnej Sądu Najwyższego. Procedura powołania sędziego Marka Siwka na urząd sędziego Sądu Najwyższego przebiegała z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na mocy w/w ustawy.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w swych orzeczeniach wskazywał konsekwentnie, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie stanowi sądu w rozumieniu art. 267 TFUE (*por. wyroki TSUE z dnia: 21 grudnia 2023 r. w sprawie L.G. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, C- 718/21; 7 listopada 2024 r. w sprawie C.W. S.A i in., przeciwko Prezesowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów, C-326/23*). Z dotychczasowego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wynika natomiast, że tego rodzaju wady stwierdzone w postępowaniach nominacyjnych na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego mają charakter systemowy i będą brane pod uwagę w podobnych skargach złożonych w przyszłości do Trybunału (*por. wyroki: z dnia 23 listopada 2023 r., w sprawie Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21; z dnia 22 lipca 2021 r., nr 43447/19, Reczkowicz przeciwko Polsce; z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce i z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce*).

W interesie systemu wymiaru sprawiedliwości jest nie tylko troska o rzeczywistą bezstronność sędziego, ale także zapobieganie powstaniu negatywnego odbioru społecznego w tym przedmiocie. Problematyka związana z procedurą powołania sędziów ściśle powiązana jest z prawem do rzetelnego procesu sądowego, co tym bardziej uzasadnia wyłączenie SSN Marka Siwka od udziału w przedmiotowej sprawie. Sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej we wskazanym trybie prowadzi do nienależytej

obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (por. uchwała Sądu Najwyższego w składzie 3 połączonych Izb z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA 1-4110-1/20, OSNKW 2020, z. 2, poz. 7; uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, OSNK 2022, z. 6, poz. 22).

Zgodnie z powyższym wyrokiem ETPCz w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, interpretującym standard „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r., w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej, powoduje, że skład orzekający, w który wchodzi osoba tak powołana na urząd sędziego, nie stanowi w konkretnej sprawie niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC. Problematyka związana z procedurą powołania sędziów ściśle powiązana jest z prawem do rzetelnego procesu sądowego, co uzasadnia wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od udziału w przedmiotowej sprawie.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[PŁ]

[r.g.]